

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

«ΠΡΟΩΘΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΜΙΑ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ»

του Διεθνούς Ερευνητικού Προγράμματος:

*“Ανάπτυξη θεωρητικού σχήματος κατανόησης της ποιότητας στην εκπαίδευση:
Εγκυροποίηση του δυναμικού μοντέλου εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας”*

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Λεωνίδας Κυριακίδης

*Τμήμα Επιστημών της Αγωγής, Πανεπιστήμιο Κύπρου
Λευκωσία, 22 Σεπτεμβρίου 2012*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Ανάγκη για **αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης** στην Ευρωπαϊκή Ένωση:
 - A) Θέση σε **επίπεδο εκπαιδευτική πολιτικής**.
 - B) Ανάγκη σύμφωνα με **πορίσματα διεθνών ερευνών**.
 - Γ) Βασικός σκοπός του ερευνητικού προγράμματος που επιχορηγείται από ΕΣΦ, ΙΠΕ και άλλα εθνικά ιδρύματα έρευνας.
- Το θεωρητικό υπόβαθρο της έρευνας προκύπτει από τον χώρο της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας και ειδικότερα από το **Δυναμικό Μοντέλο Εκπαιδευτικής Αποτελεσματικότητας (ΔΜΕΑ)** (Creemers & Kyriakides, 2008).
- Η Έρευνα για την Εκπαιδευτική Αποτελεσματικότητα (ΕΕΑ): Σύντομη ιστορική αναδρομή της ΕΕΑ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Το **ΔΜΕΑ** αποτελεί το πιο σύγχρονο θεωρητικό σχήμα της έρευνας στο χώρο της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας (Heck & Moriyama, 2010; Hofman, Hofman, & Gray, 2010; Sammons, 2009).
- Η ανάπτυξή του στηρίχθηκε σε εποικοδομητική **κριτική των υφιστάμενων μοντέλων** εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας.
- Ο βασικότερος λόγος ανάπτυξής του ήταν η προσπάθεια εγκαθίδρυσης **συνδέσεων ανάμεσα στη θεωρία** (δηλαδή την μοντελοποίηση και κατανόηση της αποτελεσματικότητας) **και στην πράξη**, δηλαδή τις προσπάθειες βελτίωσης της αποτελεσματικότητας (Creemers & Kyriakides, 2006).

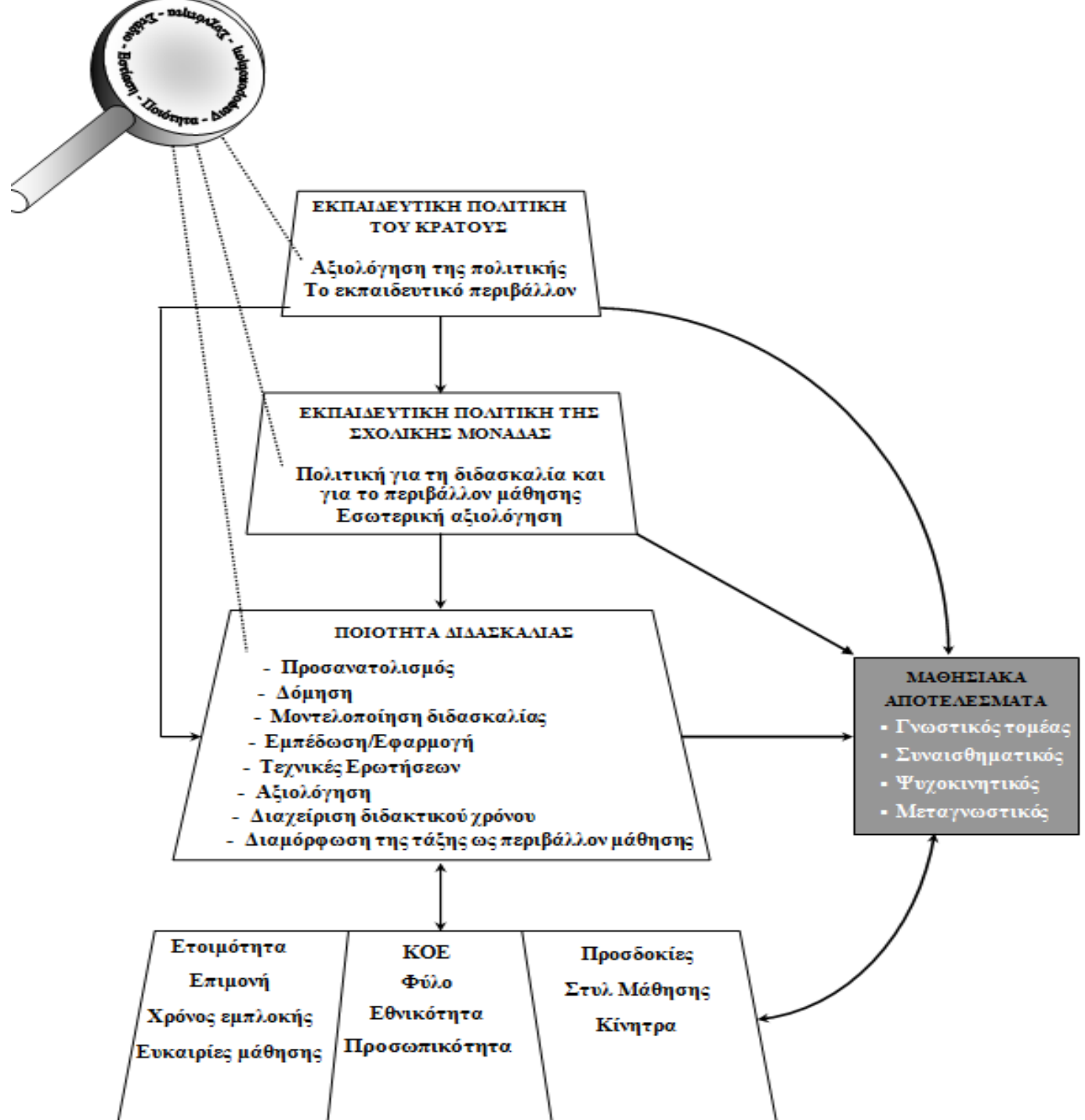
ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Α) Βασικά χαρακτηριστικά του ΔΜΕΑ

- Το ΔΜΕΑ είναι **πολυεπίπεδο μοντέλο** και αναφέρεται σε παράγοντες που καθορίζουν την αποτελεσματικότητα και οι οποίοι βρίσκονται σε **τέσσερα διαφορετικά επίπεδα**.
- Το ΔΜΕΑ αναφέρεται σε **σχέσεις ανάμεσα σε παράγοντες** που βρίσκονται σε **διαφορετικά επίπεδα** και σε σχέσεις ανάμεσα σε παράγοντες αποτελεσματικότητας που βρίσκονται στο **ίδιο επίπεδο**.

Το ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Α) Βασικά χαρακτηριστικά του ΔΜΕΑ (συνέχεια)

- Υιοθέτηση πέντε διαστάσεων μέτρησης του κάθε παράγοντα: η **συχνότητα**, η **εστίαση**, το **στάδιο**, η **ποιότητα** και η **διαφοροποίηση**.
- Οι δύο πτυχές της διάστασης της **εστίασης** σχετίζονται με τη θεωρία για τη **συνέργεια** (synergy theory).
 - Η πρώτη αφορά στο **πόσο συγκεκριμένη** είναι η συμπεριφορά.
 - Η δεύτερη πτυχή αυτής της διάστασης αφορά **το σκοπό** για τον οποίο εκδηλώνεται μια δραστηριότητα ή συμπεριφορά/πράξη στη σχολική μονάδα.
 - Μη γραμμική σχέση με τα μαθησιακά αποτελέσματα (Kyriakides, 2008).
- **Στάδιο**: Αναμένεται ότι οι διάφοροι **παράγοντες** για να έχουν είτε άμεση είτε έμμεση **επίδραση στα μαθησιακά αποτελέσματα** θα πρέπει να εμφανίζονται για ένα **μεγάλο χρονικό διάστημα**.

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Α) Βασικά χαρακτηριστικά του ΔΜΕΑ (συνέχεια)

- Η διάσταση της **ποιότητας** αναφέρεται στις ιδιότητες τους συγκεκριμένου παράγοντα, όπως αυτές αναφέρονται στη βιβλιογραφία.
- Η διάσταση της **διαφοροποίησης** αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο οι δραστηριότητες που σχετίζονται με έναν παράγοντα εφαρμόζονται πανομοιότυπα για όλα τα θέματα που σχετίζονται με αυτόν τον παράγοντα.
 - Λαμβάνονται υπόψη τα πορίσματα της έρευνας για τη διαφοροποιημένη αποτελεσματικότητα (Campbell, Kyriakides, Muijs, & Robinson, 2004).
 - Ο κάθε εκπαιδευτικός οργανισμός (σχολείο) αντιμετωπίζεται ως διαφορετικός, αφού έχει **διαφορετικές ανάγκες** και πρέπει να στοχεύσει προς την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων προκειμένου να βελτιώσει την αποτελεσματικότητά του.

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

B) Σημαντικότεροι παράγοντες αποτελεσματικότητας στο επίπεδο της τάξης

- Το ΔΜΕΑ αναφέρεται σε **διδακτικές δεξιότητες που εμφανίζονται σε όλα τα μαθήματα** ανεξάρτητα από τη μέθοδο διδασκαλίας που κανείς χρησιμοποιεί.
 1. Αξιολόγηση του μαθητή
 2. Προσανατολισμός (orientation)
 3. Δόμηση του μαθήματος (structuring)
 4. Υποβολή ερωτήσεων (Είδος ερωτήσεων, διατύπωση, χρόνος αναμονής, ανατροφοδότηση)
 5. Ενεργοποίηση στρατηγικών λύσης προβλημάτων - μοντελοποίηση (New Learning / Teaching Modeling)
 6. Δραστηριότητες που αποσκοπούν στην εμπέδωση και εφαρμογή γνώσεων που διδάχθηκαν (Application)
-

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

B) Σημαντικότεροι παράγοντες αποτελεσματικότητας στο επίπεδο της τάξης (συνέχεια)

7. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη δημιουργία του μαθησιακού κλίματος στην τάξη

- i. Αλληλεπίδραση εκπαιδευτικού – μαθητή
- ii. Αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών
- iii. Συναγωνισμός ανάμεσα στους μαθητές
- iv. Απειθαρχία (classroom disorder)
- v. Αντιμετώπιση των παιδιών από τον εκπαιδευτικό

8. Διαχείριση του διδακτικού χρόνου (Management of Time)

- Το ΔΜΕΑ αναφέρεται σε παράγοντες που προκύπτουν από διαφορετικές σχολές σκέψης για την αποτελεσματική διδασκαλία.

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Γ) Οι σημαντικότεροι παράγοντες αποτελεσματικότητας στο επίπεδο του σχολείου

- Το ΔΜΕΑ συνδέει την οποιαδήποτε προσπάθεια βελτίωσης κάποιου από τους παράγοντες της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας που λειτουργούν στο επίπεδο του σχολείου με παρεμβάσεις που επηρεάζουν άμεσα ή/και έμμεσα δύο συγκεκριμένες πτυχές της εκπαίδευσης:

(α) τη διδασκαλία και

(β) το μαθησιακό περιβάλλον του σχολείου.

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

- Γ) Οι σημαντικότεροι παράγοντες αποτελεσματικότητας στο επίπεδο του σχολείου (συνέχεια)**
- Ειδικότερα, το δυναμικό μοντέλο αναφέρεται στους τέσσερις πιο κάτω παράγοντες αποτελεσματικότητας.
 1. *Η πολιτική του σχολείου για τον τρόπο διδασκαλίας και οι ενέργειες που γίνονται για τη βελτίωση της διδακτικής πρακτικής.*
 2. *Η αξιολόγηση της πολιτικής του σχολείου για τον τρόπο διδασκαλίας και οι ενέργειες που γίνονται για τη βελτίωση της διδακτικής πρακτικής.*
 3. *Η πολιτική του σχολείου για τη δημιουργία υποστηρικτικού περιβάλλοντος μάθησης και οι ενέργειες που γίνονται για τη βελτίωση του περιβάλλοντος μάθησης του σχολείου.*
 4. *Η αξιολόγηση της πολιτικής του σχολείου για τη δημιουργία υποστηρικτικού περιβάλλοντος μάθησης και των ενεργειών που γίνονται για τη δημιουργία υποστηρικτικού περιβάλλοντος μάθησης.*

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Γ) Οι σημαντικότεροι παράγοντες αποτελεσματικότητας στο επίπεδο του σχολείου (συνέχεια)

1. *Η πολιτική του σχολείου για τον τρόπο διδασκαλίας και οι ενέργειες που γίνονται για τη βελτίωση της διδακτικής πρακτικής.*
 - i. Μεγιστοποίηση του διδακτικού χρόνου
 - ii. Παροχή ευκαιριών μάθησης
 - iii. Ποιότητα διδασκαλίας

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Γ) Οι σημαντικότεροι παράγοντες αποτελεσματικότητας στο επίπεδο του σχολείου (συνέχεια)

2. *Η πολιτική του σχολείου για τη δημιουργία υποστηρικτικού περιβάλλοντος μάθησης και οι ενέργειες που γίνονται για τη βελτίωση του περιβάλλοντος μάθησης του σχολείου.*

Πέντε πτυχές καθορισμού του μαθησιακού περιβάλλοντος ενός σχολείου:

- i. **Συμπεριφορά των μαθητών εκτός της τάξης** (π.χ. η συμπεριφορά των μαθητών την ώρα του διαλείμματος, σε σχολικές εκδρομές και εορτές και η αξιοποίηση των δραστηριοτήτων αυτών για επίτευξη μαθησιακών στόχων),
- ii. Συνεργασία και αλληλεπίδραση των **μαθητών με τους εκπαιδευτικούς εκτός τάξης**,
- iii. Προώθηση των δεσμών **συνεργασίας των εκπαιδευτικών με τους γονείς, καθώς και του σχολείου με την κοινότητα**,

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Γ) Οι σημαντικότεροι παράγοντες αποτελεσματικότητας στο επίπεδο του σχολείου (συνέχεια)

- iv. **Αξιοποίηση των πηγών μάθησης** που υπάρχουν στο σχολικό χώρο και παροχή επαρκούς υλικοτεχνικής υποδομής και πηγών μάθησης στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς (π.χ., αξιοποίηση πηγών μάθησης που βρίσκονται στην περιοχή κάλυψης του σχολείου, όπως για παράδειγμα επίσκεψη σε ένα εργοστάσιο ή συνέντευξη από κάποιο γονιό που ασκεί ένα συγκεκριμένο επάγγελμα),
- v. **Προώθηση αξιών που συμβάλλουν στη μάθηση** (π.χ. ανάπτυξη πολιτικής σε σχέση με το είδος των συνθημάτων που μπορούν να τοποθετούνται στις σχολικές πινακίδες ή/και σε σχέση με το πρότυπο του εκπαιδευτικού που προβάλλεται).

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Γ) Οι σημαντικότεροι παράγοντες αποτελεσματικότητας στο επίπεδο του σχολείου (συνέχεια)

- Οι άλλοι δύο παράγοντες αναφέρονται στην **ανάπτυξη μηχανισμών αυτό-αξιολόγησης των σχολείων σε σχέση με τη διδασκαλία και το περιβάλλον μάθησης του σχολείου.**
 - Οι μηχανισμοί αυτοί αποτελούν μέσο για ανάπτυξη της ιδιαίτερης πολιτικής του σχολείου, αφού μέσα από την αυτό-αξιολόγηση της σχολικής μονάδας αναμένεται να **εντοπιστούν οι ιδιαίτερες του ανάγκες** στους πιο πάνω τομείς.
 - Με παρόμοιο τρόπο ορίζονται και οι παράγοντες στο επίπεδο του συστήματος.

Η ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Διαχρονικές έρευνες

1. Διαχρονική έρευνα που εξετάζει την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας των παιδιών σε 50 δημοτικά σχολεία της Κύπρου στα Μαθηματικά, Ελληνικά και Θρησκευτικά (2003 – 2005) (Kyriakides & Creemers, 2008).
2. Διαχρονική έρευνα που εξετάζει την αποτελεσματικότητα της προδημοτικής εκπαίδευσης στην Κύπρο (2007 - 2008) (Kyriakides & Creemers, 2008).
3. Διαχρονική έρευνα στα ίδια 50 σχολεία που συμμετείχαν στην έρευνα 5 χρόνια πριν (2008 – 2010) (Creemers & Kyriakides, 2010).
 - Οι αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας των παραγόντων σε επίπεδο σχολείου προβλέπουν τις αλλαγές στο επίπεδο αποτελεσματικότητας των σχολείων.
4. Διαχρονική έρευνα στον Καναδά που αφορούσε τους παράγοντες σε επίπεδο τάξης (Janosz, Archambault, & Kyriakides, 2011).

Η ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Μετα-αναλύσεις

1. Ποσοτική σύνθεση 123 ερευνών που έγιναν από το 1986 έως το 2006 και αφορούσαν στην επίδραση παραγόντων στο επίπεδο του σχολείου στα μαθησιακά αποτελέσματα (Kyriakides, Creemers, Antoniou, & Demetriou, 2010).
 2. Ποσοτική σύνθεση 179 ερευνών που εξετάζουν την επίδραση χαρακτηριστικών αποτελεσματικής διδασκαλίας στα μαθησιακά αποτελέσματα (Kyriakides & Christoforou, 2011).
- Οι έρευνες αυτές παρέχουν εμπειρική στήριξη στις βασικότερες υποθέσεις του ΔΜΕΑ και στη σημασία των παραγόντων εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας (βλ. Πίνακα 1).

Πίνακας 1: Εμπειρική στήριξη στις βασικότερες υποθέσεις του ΔΜΕΑ και στη σημασία των παραγόντων εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας μέσα από τις διαχρονικές έρευνες και τις μετα-αναλύσεις

Υποθέσεις του ΔΜΕΑ	Έρευνες	Μετα-αναλύσεις
1. Πολυεπίπεδο μοντέλο	Όλες	Όλες
2. Χρήση 5 διαστάσεων μέτρησης:		
α) παραγόντων στο επίπεδο της τάξης	1, 2, 4, 5	
β) παραγόντων στο επίπεδο του σχολείου	1, 3, 4	1
3. Επίδραση των παραγόντων στο επίπεδο της τάξης στα μαθησιακά αποτελέσματα	1, 2, 4, 5, 6	2
4. Επίδραση των παραγόντων στο επίπεδο του σχολείου στα μαθησιακά αποτελέσματα	1, 3, 4, 6	1
5. Περιπτωσιακός χαρακτήρας των σχολικών παραγόντων	1	
6. Σχέσεις μεταξύ των παραγόντων που εδράζονται στο ίδιο επίπεδο: στάδια αποτελεσματικής διδασκαλίας	1, 2, 5, 6	2
7. Αλλαγές στη λειτουργία των σχολικών παραγόντων που ερμηνεύουν αλλαγές στην αποτελεσματικότητα των σχολείων	3	
<i>Αρνητικά αποτελέσματα σε σχέση με οποιαδήποτε υπόθεση</i>	Καμία	Καμία

**Σας ευχαριστώ για την
προσοχή σας!**

Για περισσότερες πληροφορίες και τις
παρουσιάσεις επισκεφθείτε την
ιστοσελίδα:

www.ucy.ac.cy/esf

